

Ten eerste

‘Criminelen gaan in cel met oude gedrag door’

Wil Thijssen
Amsterdam

Gevangenispersoneel ziet vrijwel dagelijks signalen van gedetineerden die in gevangenschap hun criminele activiteiten voortzetten. Dat kan bijvoorbeeld gaan om drugshandel in de buitenwereld, het binnensmokkelen van drugs of telefoons, of afpersing.

Niet alleen beroepscriminelen doen dat, ook andere gedetineerden. Soms uit vrije wil, soms onder dwang van medegedetineerden. Dat concludeert het onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep, in opdracht van Politie en Wetenschap, in het rapport *Voortgezet crimineel handelen tijdens detentie: je gaat het pas zien als je het doorhebt*.

De onderzoekers spraken met het personeel van een jeugdgevangenis en twee gevangenissen voor volwassenen. Daaruit blijkt dat vrijwel alle medewerkers aan het onderzoek regelmatig tot dagelijks harde of zachte aanwijzingen opmerken voor crimineel gedrag door gedetineerden.

Zulke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld verdachte geldtransacties, onlogische contacten (sterke leiders met sociaal zwakken), gedetineerden die hun bezoek niet kennen, het spreken in codetaal, bezoek van het oude cri-

minele netwerk, vermoedens van drugsgebruik of gevangenen die zich samen onttrekken aan het zicht.

Ook is het verdacht als een gedetineerde probeert zijn eigen verlot te saboteren, zegt criminoloog Aniek Verwest, een van de drie onderzoekers. ‘Het kan zijn dat iemand door medegedetineerden wordt gedwongen criminele handelingen tijdens zijn verlot te plegen of om drugs of telefoons mee naar binnen te nemen als hij terugkomt van verlot. Als hij daar

Bewakers zien dagelijks signalen van drugshandel, en afpersing

niet aan wil meewerken, maar dat ook niet durft te weigeren, kan hij zich ineens zo slecht gaan gedragen dat hij niet met verlot mag. Het is dan een manier om afpersing te omzeilen.’

Zulke signalen komen zowel onder volwassenen als onder jongeren voor, alleen bij jongeren iets minder vaak. Harde cijfers van crimineel gedrag in de gevangenis zijn er niet, omdat de signalen vaak niet worden gemeld, geregistreerd en aangepakt. Daar zijn di-

verse redenen voor: gebrek aan tijd en capaciteit bij de medewerkers, het niet beschikken over een goed meldsysteem of de angst dat de gedetineerde erachter komt wie heeft gemeld. Ook ervaart gevangenispersoneel spanning tussen enerzijds de mentor- en vertrouwensrol jegens een gedetineerde, en anderzijds het melden (‘klikken’) van ongewenst gedrag.

Daarnaast verloopt de communicatie tussen politie, Openbaar Ministerie en GRIP (het Gedetineerden Recherche- en Informatiepunt) soms moeizaam, concluderen de onderzoekers.

Toch zijn alle partijen het erover eens dat bestrijding van crimineel gedrag onder gedetineerden belangrijk is. ‘Het gaat niet alleen om de veiligheid in de gevangenis, maar ook buiten’, stelt onderzoeker Verwest. ‘Bovendien zijn criminelen die worden afgeperst om eraan mee te doen, zowel dader als slachtoffer. Dit is schadelijk voor hun reïntegratie.’

Minister Sander Dekker (Rechtsbescherming) onderkent het probleem en stelt dat er al veel tegen wordt ondernomen, zoals aanpassing van de overplaatsingsregeling, waardoor afpersers nu sneller in de Extra Beveiligde Inrichting kunnen worden geplaatst. ‘De eerste gedetineerde is daar om die reden inmiddels geplaatst’, aldus Dekker.

Rutte in brief: ‘Dit land is een teer vaasje’

Frank Hendrickx
Den Haag

Mark Rutte heeft de campagne voor de provinciale statenverkiezingen maandag geopend met een waarschuwing dat Nederland ‘een teer vaasje’ is dat zomaar kapot kan vallen. Door te verwijzen naar de chaos in Groot-Brittannië zet de premier de toon voor de komende maanden. Belangrijkste doelwitten: de nexiteers Geert Wilders en Thierry Baudet.

In een open brief, die gisteren als advertentie is afgedrukt in het *Algemeen Dagblad*, waarschuwt Rutte voor een ‘snel veranderde, onstabiele wereld’ waar ‘een klein vonkje’ genoeg is om grote problemen te veroorzaken. Nederland is volgens de premier nog steeds ‘een geweldig land’, maar ‘het kan ook kapotgaan’. Rutte: ‘Kijk naar Groot-Brittannië. Daar hebben de politici en de inwoners vergeten wat ze samen bereikt hadden. Nu zitten ze in de chaos.’

De premier geeft zo het campagnestartschot voor de cruciale provinciale statenverkiezingen van 20 maart, die indirect ook gaan bepalen of het kabinet zijn krappe meerderheid in de Eerste Kamer behoudt. De problemen

rond de Brexit gaan naar verwachting vaker terugkomen in de boodschappen van Rutte, vooral omdat de belangrijkste electorale rivalen op rechts, Geert Wilders en Thierry Baudet, kwetsbaar zijn op dat onderwerp. PVV en Forum voor Democratie (FvD) pleiten in hun verkiezingsprogramma’s allebei voor een Nexit, een Nederland dat de Europese Unie verlaat. Daar bestaat inmiddels nog maar zeer beperkte steun voor.

Rutte borduurt met zijn brief voort op de Tweede Kamerverkiezingscampagne van 2017, toen hij uiteindelijk Wilders vrij eenvoudig wist te verslaan. Ook destijds schreef hij een open brief aan alle Nederlanders met de waarschuwing dat de verworvenheden van Nederland ‘beschermd en gekoesterd’ moeten worden. Het *AD* en regionale dagbladen publiceerden die brief toen overigens nog gratis; dit keer hebben de kranten het epistel van Rutte afgedrukt als een betaalde advertentie.

De verkiezingen in maart zijn van groot belang voor het derde kabinet van Rutte. Als de coalitie zijn flinterdunne meerderheid in de Eerste Kamer verliest, zal het moeilijk worden om nog grote plannen te verwezenlijken.

Advertentie

DECEMBER DEALS

Van 10 t/m 24 december
**tot 240,- extra korting
bij een Samsung Galaxy S9.**

Meer info over de verschillende December Deals vind je op kpn.com of in de KPN winkel.

 kpn